

Asia: VN/1258/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta

1. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain lukua 7 Palkkatuki koskevat kysymykset

1 § Palkkatuki (sis. palkkatuen määritelmän)

- **Lisättäisiin palkkatuen tarkoitukseen vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien työn saannin ja työelämään osallisuuden lisääminen.**

Kannatettava esitys.

2 § Palkkatuen yleiset edellytykset

- **Rajattaisiin palkkatuetun työn kohderyhmää**

Palkkatuen käyttöä pitäisi päinvastoin laajentaa, ei rajata. Meillä on ennätysmäärä pitkäaikaistyöttömiä, ja varsinkin yli 2 vuotta työttömänä olleiden määrä on edelleen kasvussa. Jokaiselle yli puoli vuotta työttömänä olleelle pitäisi olla mahdollisuus palkkatukijaksoon, ensin 6kk ja pitkäaikaistyöttömälle 12kk ilman mitään muita ehtoja kuin työttömyyden kesto. Ja työssäoloehdon tulee myös palkkatukityössä täytyä 100%, niin että puolen vuoden työllä olisi mahdollisuus päästä ansiosidonnaisen työttömyysetuuden piiriin. Se vähentäisi köyhyyden tuomia haittoja työttömillä, ja vähentäisi myös muiden etuuksien käyttöä.

3 § Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

- **Työnantajiin lisättäisiin hyvinvointialue ja poistettaisiin luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa (kotitalous)**

- **Tuotannollisista tai taloudellisista syistä viimeisten 12 kuukauden aikana irtisanoneelle työnantajalle tuki voitaisiin myöntää, jos tämä on ottanut saman määrän henkilöitä työhön irtisanomisen jälkeen**
- **Palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin**

§3 Maininta kilpailun vääristämisestä on turha. Kaikilla työnantajilla on mahdollisuus palkata palkkatuella työttömiä töihin, joten vaaraa kilpailun vääristymiselle ei ole. Työntekijän palkkatukioikeus on usein kriteeri sille, että tietty työtön työllistyy ylipäättään, hänestä ei kukaan työnantaja kilpaile.

5 § Palkkatuella katettavat palkkakustannukset

- **Työnantajan sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa luettaisi palkkatuella katettaviin kustannuksiin**
- **Muita tarkennuksia tukikelpoisten kustannusten määritelmään**

Selvintä on pitää nykyinen tapa lukea kaikki kustannukset mukaan. Jos palkanmaksaja osaa maksaa palkan, hän osaa myös hakea palkkatukea ja sen maksatusta. Jos ongelmia on paljon, se kertoo tiedotuksesta ja neuvonnan puutteista. Ehkä parempi olisi tehdä tarpeeksi selkeät ohjeet työnantajille tai tarjota heille vaikka netin kautta opetusvideoita tai ihan henkilökohtaista neuvontaa. Eri aloilla on erilaisia sivukuluja, joillekin aloille tämä muutos voi olla jopa este palkata 50% palkkatukisia kuten ennen, ja uudistuksen hyöty menetetään hyvin helposti.

6 § Palkkatuen määrä ja kesto

- **Tuen määrä olisi työttömyyden kestosta riippumatta 50 % palkkakustannuksista**
- **Tuen kesto 5 tai 10 kuukautta, kuitenkin enintään työsuhteen pituinen**
- **Palkkatuki voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, jos henkilö kuuluisi edelleen palkkatuen kohderyhmään ja tuen myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista**

Tuen määrän nosto kaikille 50% on erittäin hyvä muutos.

Mutta tuen keston rajaaminen 5 ja 10 kuukauteen on erikoinen, kun puoli vuotta tai vuosi olisi selkeä. 5 kuukautta on liian lyhyt aika, sillä ei saa työssäoloa täyteen, vaan pitäisi olla toinenkin 5kk jakso, ja siinä tulee sitten jo taas pari kuukautta ylimääräistäkin, kuten myös 10kk jaksossa. Suurinta osaa palkkatukityöpaikkoja jotka ovat määräaikaista ohjaa nämä määritelmät, eli nämä 5 ja 10kk lyhentäisivät työttömän saamaa määräaikaista työsuhdetta, joka on aina jokaisella mahdollisella tavalla huono asia. En usko, että tätä voi perustella edes taloudellisella syyllä, pitkäaikaistyöttömän pitäminen töissä tulee aina edullisemmaksi valtiolle kuin hänen pitämisensä työttömänä.

Palkkatukijakson myöntäminen heti toisen perään on hyvä asia. Vielä parempi olisi jos saisi samalle työnantajalle ns. option toiselle jaksolle jos työnantajalla ei ole mahdollisuutta palkata taloudellisten syiden takia henkilöä ilman palkkatukea palkkatukijaksoa pidemmäksi ajaksi. Tämä hyödyttäisi yksityisrittäjiä ja mikroyrityksiä jotka palkkaavat ensimmäisen työntekijän. Pienelle yritykselle ensimmäisen työntekijän palkkaaminen on suurin riski koko yrityksen toiminnalle, yrittäjät pelkäävät aina epäonnistunutta rekrytointia, se voi viedä yrityksen konkurssiin. Myöskin pieniin yhdistyksiin voi olla vaikea löytää toista palkkatukioikeutettua sopivaa työntekijää.

7 § Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen

- **Tuen määrä olisi 70 prosenttia palkkakustannuksista**
- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukauden ajaksi sillä perusteella, että vamma tai sairaus vaikeuttaa huomattavasti sopivan työn saamista**
- **Tukea voitaisiin jatkaa samalla työnantajalla tietyin edellytyksin enintään 24 kuukauden jaksoissa.**

Kannatettava uudistus, jos myös sivukulut otetaan huomioon kuten tähänkin asti.

8 § 100 prosentin palkkatuki

- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukaudeksi. Tukikelpoisia palkkakustannuksia korotettaisiin kertoimella 1,23 työnantajan sivukulujen kattamiseksi laskennallisesti.**
- **100 prosentin palkkatuki olisi mahdollinen kaikille yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille**
- **Jos työnantajan toiminnalla on työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, 100 prosentin palkkatuki myönnettäisiin de minimis -tukena. Muussa tapauksessa tuki olisi EU:n valtiontukisääntelyn ulkopuolista tukea. Arvioinnin kriteereistä säädettäisiin erikseen valtioneuvoston asetuksella.**

Kolmannessa kohdassa, 100 000 euron myyntiin ei pidä laskea mitään avustuksia, koska ne eivät ole millään tavalla myyntiä.

10 § Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen

- **Palkkatuen määrä oppisopimuskoulutuksessa olisi 50 % ja pysyisi samana koko koulutuksen keston ajan**
- **Palkkatukea myönnettäessä tuki olisi mitoitettava koko sille ajalle, jonka työ- ja elinkeinotoimisto arvioi tarkoituksenmukaiseksi.**
- **Tukea voitaisiin jatkaa, jos henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana**

Kannatettava esitys. Kaikki oppisopimuskoulutusta lisäävät toimet ovat tarpeellisia.

11 § Tuella palkatun siirtäminen

- **Edelleen siirtämisestä tehtäisiin erillinen päätös ja säädettäisiin edellytykset edelleen siirtämiselle**

Tämä esitys todennäköisesti vähentää työllisyyttä, joten ei ole kannatettava.

2. Huomioita lukuun 7a 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Huomioita 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuesta (luku 7a, uusi luku)

- **Tuki on uusi**
- **Tuki myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.**
- **Tukea maksettaisiin 70 prosenttia tukikelpoisista palkkakustannuksista 10 kuukaudelta, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.**
- **Tukikelpoisina kustannuksina pidettäisiin samoja palkkakustannuksia kuin palkkatuetussa työssä.**

Tässäkin esityksessä 10kk on liian lyhyt aika, selkeintä olisi 12kk eli vuosi.

55 vuotta täyttäneiden työllistämiseen tarvittaisiin vieläkin enemmän keinoja, esimerkiksi vahvempaa yrittäjyyden tukemista. Monilla 55 täyttäneillä on vankka kokemus ja koulutustakin, ja he voisivat työllistää itsensä "alihankkijana" mutta työttömyysetuuden menettämisen pelko on suuri este, kun pienimuotoinen yrittäjyys on muutenkin aina riski sille, että menettää työttömyysetuuden mutta yrittäjyydellä ei saakaan elantoa.

3. Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

- **Työvoimakoulutuksen yhteishankinta (5 luku 7§) ja työolosuhteiden järjestelytuki (10 luku 3§)**
- **Työllisyyspoliittinen-avustus (säädettäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetulla asetuksella)**
- **Työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentin 2 kohdan muuttaminen**

Työolosuhteiden järjestelytuki on erittäin tärkeä, mutta alikäytetty etu.

Työllisyyspoliittinen-avustus pitäisi olla oikeasti se väylä jolla yleishyödyllisiä yhdistyksiä voitaisiin tukea taloudellisesti niin, että tilavuokra ja toiminnanjohtajan palkka olisi turvattu, ja näin ollen koko toiminta olisi aina turvattu, ja yhdistyksessä voitaisiin keskittyä jatkuvien taloushuolien ratkomisen sijaan työttömien työllistämiseen. Kolmas sektori on valtiolle ja kunnille suuri, vielä hyvinkin alikäytetty, potentiaalinen ratkaisu nimenomaan vaikeimmin työllistyvien työttömien työllistämiseksi. Yhdistyksillä on halua, tietoa ja taitoa perehtyä pitkäaikaistyöttömän tilanteeseen ja ongelmiin ja olla pitkäaikainen rinnallakulkija, paremmin kuin viranomaisilla. Jos yhdistyksille

annetaan mahdollisuus toimia, ne toimii. Suomessa on yli sata tuhatta yhdistystä, myös pitkäaikaistyöttömiä on lähes sama määrä.

4. Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Sosiaalisten yritysten aika on ehkä jäänyt 90-luvulle, nyt olisi syytä panostaa yhdistyksiin.

5. Huomiot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain muihin lukuihin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain lukuihin 1, 2, 3, 11, 12, 13 ja 14, 7 luvun 4, 9 ja 12-15 §:iin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

- o Mainittuihin lukuihin ja lakeihin on tehty vähäisiä tai teknisiä muutoksia.

-

6. Yleiset huomiot

Yleiset huomiot:

- a. Huomiot ehdotetun sääntelyn suhteesta hyvään hallintoon ja perustuslakiin**
- b. Huomiot esitysluonnoksen vaikutusarvioinnista**
- c. Muuta kommentoitavaa**

Kokkolan Työttömät ry katsoo, että tämä lakiesitys tulisi kumota ja miettiä asiaa lausunnossa edellä mainituista näkökulmista.

Tämä esitys kokonaisuutena tulee vähentämään palkkatuen työllistävää vaikutusta ja heikentää yhdistysten toimintaa, osa yhdistyksistä joutuu jopa lopettamaan toimintansa kokonaan.

Suurin ongelma palkkatuessa nykysellään on palkkatuen hidas maksatus. Selitykseksi tälle on kerrottu se, että työnantajat eivät osaa täyttää hakemuksia oikein, varsinkin sivukulujen ja lomapalkkojen osalta. Tähän on olemassa helpompikin ratkaisu, kuin entisestään monimutkaistaa palkkatukisysteemiä, eli palkata lisää palkkatuen käsittelijöitä ja lisätä neuvontaa työnantajille. Palkkatuen hakeminen ei ole sen vaikeampaa kuin palkkojen maksaminen työntekijöille. Olisiko mahdollista parantaa tulorekisterin toimintaa niin, että sieltä tulisi myös sivukulut automaattisesti?

Koronan, ja nyt vielä Ukrainan sodan takia pitkäaikaistyöttömyys tulee olemaan ongelma hyvin pitkään, jopa vuosikymmeniä.

90-luvun lamasta seurasi se, että osa sen ajan työttömistä ei päässyt enää koskaan kunnolla työelämään, uudelleen kouluttamisestakaan huolimatta. On edelleen noin viisikymmentä vuotiaita henkilöitä, jotka eivät ole koskaan saaneet vakituista työpaikkaa, ja jotka ovat eläneet köyhyysrajalla jo 30 vuotta, varsinkin kun etuudet ovat jääneet huimasti jälkeen kun niitä verrataan nykyiseen

palkkatasoon ja hintatasoon. Nämä 90-luvun laman uhrit, jotka ovat pian ryhmässä 55 vuotta täyttäneet, ovat erinomainen esimerkki siitä, mitä tapahtuu koronalamana ja sotalamana uhreille tulevina vuosikymmeninä jos asiaan ei puututa, ja tämä lakiuudistusesitys ei ole oikea tapa puuttua.

Laakso Johanna
Kokkolan työttömät ry